

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Švecovej a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Milana Deáka v právnej veci navrhovateľa **S.**, so sídlom v H. , v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. E. Č. advokátom , H., proti odporcovi **C.**, o **585 291 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 C 809/2001, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. augusta 2007 sp. zn. 3 Co 78/2007 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. augusta 2007 sp. zn. 3 Co 78/2007 z **r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal proti odporcovi zaplataenia 413 508 Sk (v priebehu konania rozšíril na 585 291 Sk) titulom bezdôvodného obohatenia získaného prenajímaním nebytových priestorov nachádzajúcich sa v H. H. X. (ďalej len nebytové priestory) v jeho vlastníctve.

Okresný súd Humenné rozsudkom zo 17. decembra 2004 č. k. 11 C 809/2001 –108 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 294 466, 40 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 4. 9. 2001 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že vlastníkom nebytových priestorov je navrhovateľ. Odporca nebytové priestory bez súhlasu navrhovateľa prenajímal ďalším nájomcom a úhrady za to získané si ponechal, čím získal na jeho úkor bezdôvodné obohatenie.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu uznesením z 22. marca 2006 sp. zn. 2 Co 75/2005 rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti, ako aj vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru z doteraz vykonaného dokazovania nebolo možné urobiť spoľahlivý záver o aktívnej legitímácii navrhovateľa. Vo vykonanom dokazovaní preto nemá oporu ani záver súdu prvého stupňa o čiastočnej dôvodnosti návrhu.

Okresný súd Humenné rozsudkom (v poradí druhým rozhodnutím) z 28. novembra 2006 č. k. 11 C 809/2001 – 205 návrh navrhovateľa zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania vo výške 118 897 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že navrhovateľ ako právnická osoba má síce právnu subjektivitu a spôsobilosť byť účastníkom konania (procesná spôsobilosť), ale nemá aktívnu legitímáciu, keďže nie je vlastníkom nebytových priestorov. Preto nemohol získať odporca na jeho úkor bezdôvodné obohatenie.

Krajský súd v Prešove (v poradí druhým rozhodnutím) na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 10. augusta 2007 sp. zn. 3 Co 78/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Navrhovateľovi uložil povinnosť odporcovi nahradiť trovy konania vo výške 31 093 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Konštatoval, že súd prvého stupňa rozhodol správne, aj keď sa s jeho právnym záverom o nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľa nestotožnil. Uviedol, že navrhovateľ ako právnická osoba so samostatnou subjektivitou môže vystupovať vlastným menom v občianskoprávných vzťahoch, čo znamená, že v prípade preukázania vlastníctva k nebytovým priestorom by bola daná aj jeho aktívna legitímácia na uplatnenie dôvodných nárokov vo vlastnom mene. Navrhovateľ právo na vydanie bezdôvodného obohatenia odvodzuje od vlastníckeho práva k bytom a nebytovým priestorom, ktorého

titulom nadobudnutia sú zmluvy o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov uzavreté v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru v dome v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon). Tento zákon pre zmluvy okrem všeobecných náležitostí stanovuje aj ďalšie náležitosti uvedené v § 5 ods. 1 cit. zákona. Z obsahu zmlúv nevyplýva, že predmetom prevodu boli aj nebytové priestory. Tieto sú uvedené v článku X pod názvom Osobitné ustanovenia, v bode 2, keď nie je stanovená jeho výška a nebytové priestory sú tu opísané veľmi všeobecne bez určenia ich ceny. Z tohto dôvodu považoval zmluvy v tejto časti pre ich neurčitosť a nezrozumiteľnosť za absolútne neplatné (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). So zreteľom na uvedené nebol nárok uplatnený navrhovateľom, (ktorý mal aktívnu legitimáciu), dôvodným. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ. Jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. Mal za to, že rozsudok odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal ho zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Poukázal na to, že odvolací súd uznesením z 22. 3. 2006 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo 17. 12. 2004 z dôvodu nepreukázania aktívnej legitimácie navrhovateľa v konaní. V rozsudku z 10. 8. 2007 mu už ale aktívnu legitimáciu priznáva. Vyslovil názor, podľa ktorého odvolací súd pochybil, keď vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolací súd nesprávne spochybnil platnosť kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru v článku X osobitné ustanovenia z dôvodu, že nespĺňa náležitosti kúpnej zmluvy podľa § 588 Občianskeho zákonníka a § 5 ods. 1 zákona. Namietal aj rozhodnutie o trovách konania.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl.) a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu , ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Navrhovateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky niektorého z rozsudkov uvedených v citovaných ustanoveniach. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. a keďže dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, a teda ani nevyslovil svoj právny názor , dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 2 O. s. p.. So zreteľom na to, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku , vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania , dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O. s. p. . Je teda zrejmé, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p.

Dovolanie navrhovateľa by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k vade konania v zmysle § 237 O. s. p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník , nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania , hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p., podľa dovolacieho súdu totiž postupom odvolacieho súdu bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa (po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia z dôvodu nepreukázania aktívnej legitímácie navrhovateľa v predmetnom konaní) dospel k záveru o neopodstatnenosti návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľa, ktorý nie je vlastníkom predmetných nebytových priestorov.

Odvolací súd v porovnaní so súdom prvého stupňa svoj potvrdzujúci rozsudok založil na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa, keď (vychádzajúc z danosti aktívnej legitímácie navrhovateľa) vyslovil právny názor o absolútnej neplatnosti časti zmlúv o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov týkajúcej sa nebytových priestorov z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti (§ 37ods. 1 Občianskeho zákonníka). Podľa jeho názoru článok X zmlúv s názvom Osobitné ustanovenia nespĺňa náležitosti kúpnej zmluvy (§ 588 Občianskeho zákonníka, § 5 ods. 1 zákona cit. zákona), pretože nie je stanovená výška spoluvlastníckeho podielu a nebytové priestory sú opísané veľmi všeobecne. Z tohto dôvodu navrhovateľ nepreukázal vlastníctvo k nebytovým priestorom a jeho nárok nemožno považovať za oprávnený. Tým riešil právnu otázku, ktorou sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal a to bez toho, aby doplnil alebo zopakoval dokazovanie zmluvami o prevode vlastníctva bytu (§ 213 O. s. p.).

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu, ktorého výsledkom je dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O. s. p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinnosti a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť o veci konať. Ak osoba (právnická či fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (vid' nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/2002, z 5. apríla 2007 III. ÚS 171/2006).

Právo na súdnu ochranu , okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O. s. p., § 123 O. s. p., § 115 O. s. p. a pod.). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec , ak to zákon pripúšťa, prejednávala v dvojinstančnom konaní.

Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd svojím vyššie uvedeným postupom porušil právo navrhovateľa na spravodlivý proces, pretože tým, že svoje rozhodnutie založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti navrhovateľovi odňal právo namietat' správnosť jeho záverov o platnosti časti zmlúv o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa navrhovateľ dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností, ktoré prvostupňový súd, vychádzajúc z iného právneho záveru , dosiaľ nehodnotil. K novým právnym záverom odvolacieho súdu sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť , prípadne predložiť nové dôkazy , ktoré z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa nejavili významnými. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa , mal správne rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd mohol učiniť iba kasačným rozhodnutím. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv, lebo mu odoprel možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom rozhodujúcich skutkových zistení. Svojím postupom teda navrhovateľovi odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Uvedená skutočnosť , že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu , nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami navrhovateľa uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu a na neho nadväzujúci výrok o trovách konania podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec mu v zmysle ods. 2 tohto ustanovenia vrátil na ďalšie konanie, pričom predmetom ďalšieho konania bude navrhovateľom uplatnený nárok na zaplatenie 294 466,40 Sk (v časti 290 824,60 , Sk bolo konanie právoplatne skončené).

V novom rozhodnutí rozhodne dovolací súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania. (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2008

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :